

Subtiel en intiem, met fijne vleugjes humor

Werelden versmelten, portretten ontstaan. *Portraits* van Side-show nodigt de toeschouwer uit in een kunstenaarsatelier waar twee heel verschillende circusartiesten hun portret laten maken.

Ines Minten

Het is een rommeltje op scène. Of zo lijkt het toch. Hier heerst de intrigerende chaos van een kunstenaarsatelier in volle actie. Links vooraan op het podium zit jongleur Sander de Cuyper op een kruk. Hij is in de weer met gips dat hij in een mal giet. Zijn collega-circusartieste Camille Paycha en beeldend kunstenaar Aline Breucker verschuiven hier iets, brengen daar iets in gereedheid. Tegen de inktblauwe achterwand hangt een zwerm trapezes. Links bakenen enkele balken op pootjes de scène af. Er bovenop staat een schare zwarte, klassieke bureaulampen. Door hun verschillende houdingen lijken ze wel toeschouwers die reikhalzend naar het schouwspel kijken. Al in de scenografie versmelten de geportretteerde werelden met elkaar. In welke mate blijkt later in de voorstelling, wanneer de trapezes dragers worden waaraan de grote monoprints van Aline komen te hangen.

Elders op scène zie je nog een zwarte kast op wielen, een schaar met daaraan vast een zwarte zwevende ballon, een vaas met bloemen, een wit sofaatje, ook op wielen, schildersezels allerhande, gipsen beelden, een skateboard, een ladder, een grote plank (uiteraard op wielen) met daarop weer een allegaartje aan spullen - een koffiezet, een radio, bloempotten, een mondmasker, flessen, een plamuurmes, een kaars... In de loop van de voorstelling komen ze een voor een in beweging en krijgen ze hun rol. Nu staan ze te wachten op hun beurt, terwijl de performers rustig hun ding doen. De voorstelling vraagt (en krijgt) tijd om op gang te komen, zoals creativiteit dat ook altijd vereist. En zo geeft ze bovenal haar publiek de kans om op het gemakje het atelier binnen te sippelen.

Sfeer

'We wilden een intieme voorstelling voor een beperkt publiek', vertelt Aline Breucker. Daarom liet Side-Show speciaal een tribune voor maximaal 100 toeschouwers bouwen. De tribune zorgt voor uitstekende zichtlijnen. 'Op een vlakke vloer werkt deze voorstelling niet, daarvoor doen we te veel dicht bij de grond.' Er gebeurt in *Portraits* ook gewoon te veel, te subtiel en tegelijk om slecht zicht op het podium te kunnen verdragen. De voorstelling moet het hebben van de ongedwongen sfeer op scène, die optimaal voelbaar moet zijn in de zaal.

De actie komt op gang wanneer Camille Paycha haar zwarte crocs verruilt voor de formelere beige veterschoenen die Aline Breucker haar aanreikt. Ze neemt plaats op een kruk in de rollende kast, die nu met de open kant naar het publiek staat. Ze zit, poseert wat ongemakkelijk, kijkt richting zaal. Al snel doet heel haar lijf pijn, stelt ze vast. Stilzitten bezorgt haar meer last dan de lussen van de straps rond haar polsen. Aerial straps, een vorm van luchtacrobatie aan twee lange linten, zijn haar specialiteit in het circus. Terwijl kunstenaar Aline Breucker haar tekent, vertelt Camille wat meer over zichzelf, haar achtergrond, hoe ze zich op dit moment voelt. Ze is 29, vernemen we, geboren in Parijs, maar ze woont nu al een tijd in Oostende. 'J'ai mis du mascara pour être 'mooi', mais ce n'était pas une bonne idée, ça me dérange.'

Portret van een artistieke praktijk

'De voorstelling is er in verschillende etappes gekomen', vertelt regisseur Quintijn Ketels, die zelf een circusachtergrond heeft. 'Een plastisch onderzoek naar monotypes op groot formaat - de

druktechniek die we in *Portraits* gebruiken - was de eerste. Aline Breucker: 'Tegelijk zijn we beginnen schrijven. We konden door de lockdowns op dat moment niet in een zaal werken, dus zochten we wat anders. Het werd een geschreven portret van onze praktijk. Zo, door beide onderzoeken samen te leggen, kwamen we op het idee om portretten van circusartiesten te maken.' Dramaturg Vincent Focquet kwam erbij. Circusartiesten Camille Paycha en Sander De Cuyper werden gepolst. Vincent: 'We hebben hen gekozen voor hun specifieke profiel. Ze hebben een heel verschillende achtergrond en een totaal verschillende circuspraktijk.'

Op scène maakt Aline Breucker het ene portret na het andere. Soms tekent ze een gezicht, een hand, een lichaam in beweging. Maar vaker capteert ze de bewegingen zelf. Camille zwiert, draait en tuimelt aan de straps, Aline volgt de lijnen die haar lichaam in de lucht tekent. Sander jongleert met kegels, Aline volgt het ritme van zijn handen: met bordvegers drumt ze verf op een groot, wit blad papier. Laat de jongleur een kegel vallen, dan pakt ze resoluut een aardappelstempel en maakt daar een afdruk mee: 'Raté!' De stempels worden cesuren in het ritme van het kunstwerk.

Professionele gemoedelijkheid

Dat zoeken naar raakpunten tussen beeldende kunst en circus, vormt de bestaansreden van Side-Show en wordt in *Portraits* tot in het kleinste detail doorgedreven. Aline: 'Het is een zoektocht naar manieren om praktijken te delen. We zijn alle drie sterk in onze eigen praktijk. Maar in hoeverre kunnen we die met de andere twee en uiteindelijk ook met het publiek delen? Hoe kunnen we anderen een inkijk geven in wat we doen zonder hen ooit op ons eigen expertiseniveau te kunnen krijgen? We hebben daarvoor een lang proces nodig gehad, waarin ik hen liet oefenen met de monotypetechniek, en waarin ik zo goed mogelijk probeerde te begrijpen hoe Camille beweegt met haar straps, hoe Sander zijn kegels manipuleert. Van daaruit wilden we iets ontwikkelen dat van ons drieën was, en is dus een voorstelling ontstaan die enkel deze ploeg kon maken.'

Het concept klinkt complex, maar zorgde voor een creatieproces waarin onderling overleg onmisbaar was, hiërarchie geen plaats had, en ieders inbreng telde, van regisseur over performers en dramaturg tot componist en lichttechnicus. Noem het professionele ongedwongenheid: ze nestelt zich diep in de kern van de voorstelling. De sympathieke mengelmoes van Frans en Nederlands is er een klein, maar typerend voorbeeld van. Ze werd spontaan de taal van de repetitievloer ('Est-ce que ce n'est pas te veel gedoe comme ça?', 'Mais non, c'est idéal, zo!') en weerspiegelt zich op de scène.

Zoekend maar zeker

Verwacht geen groot spektakel van *Portraits*. Van begin tot eind kabbelt de voorstelling zoekend maar zeker door, zonder ooit zijn spanningsboog te verliezen. Altijd gebeurt er wel iets, ergens op die volle scène. Altijd ziet de ene toeschouwer iets anders of sneller dan de volgende. Verwacht van *Portraits* subtiliteit, opgewekte nieuwsgierigheid, een groeiend gevoel van sympathie, en fijne vleugjes humor. Maar verwacht misschien vooral nog een hardnekkig oprukkende kriebel om zelf ook eens iets te proberen, iets te maken. De bijzondere uittocht van het publiek uit de zaal draagt daar alleen nog toe bij. Na het applaus nodigen de makers de toeschouwers immers uit op het podium, wat de voorstelling ogenblikkelijk transformeert tot tentoonstelling. Een slimme ingreep, want zo kun je de vers gemaakte prints één voor één van dichtbij bekijken. Pas dan komen ze echt los uit de scenografie en worden het op zichzelf staande werken.